

Tänavu veebruaris möödus sada aastat ka matemaatika-õpetaja, õppekirjanduse autori ja haridustegelase **Julius Grüntali** sünnist. Julius Grüntal sündis 21. veebruaril 1890 Tallinnas käsitöölise pojana. Haridusteed alustas Katariinanimelises Tallinna Linnakoolis ja jätkas Nikolai gümnaasiumis. Viimast lõpetamata sõitis ta Moskvasse, kus 1910. aastal sooritas eksternina küpsuseksamid. Samal aastal astus J. Grüntal Moskva ülikooli matemaatika-füüsika teaduskonda, mille lõpetas 1917. aastal. Üliõpilasena töötas J. Grüntal kolm aastat Moskva Ülikooli Psühholoogia Instituutis tuntud psühholoogi prof. G. Tšelpanovi juures. Õpetajatööd alustas J. Grüntal 1913. aastal Moskvas Zõbini komertskoolis. Pärast ülikooli lõpetamist töötas ta Pensa kubermangus Tšembari linnas kuni 1922. aastani, mil opterus Eestisse. Samal sügisel sai J. Grüntalist matemaatika-õpetaja Tallinna Linna II Tütarlaste Gümnaasiumis, kolm aastat hiljem sama gümnaasiumi inspektor. 1928. aastal valiti ta Tallinna Linna koolinõunikuks kesk- ja kutsekoolide alal. 1934. aastal asus aga tööle Haridusministeeriumi kooliosakonda, algul koolinõunikuna, 1937 nõunikuna ja alates 1938. a. koolide peainspektorina keskkoolide alal. Oktoobris 1938. aastal haigestus J. Grüntal raskekujulisse

südamehaigusesse ning 30. märtsil 1939. aastal suri.

Julius Grüntal oli eesti koolimatemaatika üks väljapaistvam arendaja. Ta võttis aktiivselt osa õppeprogrammide väljatöötamisest ja õppekirjanduse koostamisest. 1924. aastal toimunud IV matemaatika-, füüsika- ja kosmograafiaõpetajate kongressil Tartus esines ta kahe ettekandega. Ühes neist tutvustas uuemaid voole matemaatika õpetamisel ning teises käsitles keskkooli matemaatikaõpikuid. Sellel kongressil valiti J. Grüntal koos G. Rägo, A. Borkvelli, J. Nuudi ja J. Kuulbergiga Eesti Matemaatika Õpetamise Komisjoni (MÖK) liikmeks. Selle komisjoni töö viljana valmisid 1925. aastal «Algkooli matemaatika õppekava» projekt ning 1926. aastal «Keskkooli matemaatika õppekava» projekt. Need projektid kajastasid sajandivahetuse rahvusvahelise matemaatika reformiliikumise eesrindlikke ideid ja on tähelepanuväärseteks dokumentideks eesti matemaatika-õpetamise arenguloos.

Haridusjuhina oli J. Grüntal aktiivselt tegev ka 1930. ja 1938. aasta keskkooli õppekavade ning õppekirjanduse koostamisel. 1937. aastal valiti ta uude MÖK-i koosseisu, mille töös osales kuni 1939. aastani.

J. Grüntali toimetamisel ilmusid 1935–1937 koostöös E

Etvergi, R. Matiiseni, O. Paasi ja K. Ratassepaga harjutusvihikud «Matemaatika keskkoolis» I, II, III, IV ja V klassile. Kaasautorluses G. Rägoga ilmus 1938. aastal «Algebra õpik keskkoolile».

J. Grüntal oli ka aktiivne ühiskonnategelane. Ta kuulus Eesti Õpetajate Liidu juhatusse, osales selle liidu mitme toimekonna töös, kuulus ajakirja «Kasvatus» toimetuse kolleegiumi ning ajakirja «Eesti Kool» toimetusse, oli ajakirja «Kodukeskkool» toimetaja.

Pedagoogi ja inimesena on J. Grüntali kõrgelt hinnatud mitmed tuntud eesti koolitegelased. Nii kirjutas Haridusministeeriumi kooliosakonna direktor, hilisem ülikooli professor Villem Altoa 1939. aastal: «Kui kirjutatakse kord Eesti nüüdiskooli ajalugu, siis ei saa seejuures meie keskkooli käsitlemisel vältida peainspektor Julius Grüntali nime. Liiga suure osa endast annab ta selleks oma tööle. Liiga tugev on selleks tema töö mõju meie keskkooli ilmas.»

Õpetajate Liidu esimees, hilisem Eesti NSV teeneline õpetaja Enn Murdmaa on kirjutanud: «Inimesena oli Julius Grüntal suurejooneline, otsekohene ja sõbralik, kellega oli hea koos töötada.»

AUGUST UNDUSK,
dotsent, TPedI matemaatika
kateedri juhataja